

Nørgaard: Det glæder mig, at den højtærede Undervisningsminister til sin Tid vil omtale det Spørgsmaal, som jeg fremdrog, og jeg har da ogsaa villet afholde mig fra at udtale nogen Dom om dette Forhold, indtil jeg har hørt den højtærede Ministers Redegørelse.

Undervisningsministeren (Keiser-Nielsen): Maa jeg blot føje noget til, som jeg skulde have føjet til i min forrige Bemærkning: Det ærede Medlem sagde, at han ikke var klar over, om der blev eksamineret i de omtalte Spørgsmaal. Det blev der ikke. Spørgsmaalene blev af Forstanderen taget ud og kom slet ikke paa Eksamensbordet.

Foss: Det ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds (Laursen) fremdrog et Spørgsmaal, som giver mig Anledning til at gøre nogle Bemærkninger. Det behøver ikke nogen lang Paavisning, at Landet har den allerstørste Brug for Gødningsstoffer, og hvis vi, hvad der er sandsynligt, ikke kan faa det tilstrækkelige eller sædvanlige Kvantum af Chilisalpeter, er det og bliver det en stor og vigtig Opgave at søge at skaffe Erstatning derfor, om muligt gennem Norgesalpetær. Dette Spørgsmaal har været Genstand for store Anstrengelser, og paa den Konference, der afholdtes i Stockholm i Marts d. A., og hvor fra dansk Side delegerede fra Erhvervenes Fællesudvalg deltog, som landbrugsdelegeret Landstingsmand Sonne, var det et af de Spørgsmaal, vi drog frem i allerførste Linie. Vi mødte desværre det Svar fra den norske delegerede, som er Leder af den store norske Salpeterfabrik, at det ikke var muligt i indeværende Aar at skaffe nævneværdige Kvanta Salpeter til Danmark, fordi Forraadet paa forskellig Maade var beslaglagt og solgt og overhovedet ikke kunde leveres hertil. Det er glædeligt, at det desuagtet er lykkedes at skaffe 1,000 Tons; men 1,000 Tons er ikke mere end nogle faa Procent af vort sædvanlige Forbrug og strækker ikke til; om man fik disse 1,000 Tons eller ikke, vilde ikke gøre nogen meget stor Forskel, men det er naturligvis glædeligt, at man har faaet dem. Men naar der saa rettes en Klage mod Industri-raadet for ikke at have anbefalet en Udførselstilladelse for Cement som Kompensation for denne Gødning, er en saadan Klage ikke berettiget. Dette Forhold har, som det vil være alle Medlemmerne bekendt, været Genstand for udførlig Debat paa det lukkede Møde; men jeg er nu det

ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds, som altsaa ved, hvad der er foregaaet i denne Sag, taknemmelig for, at han ved denne Lejlighed viser mig den Hensynsfuldhed at give mig Lejlighed til paa ny at udtale mig derom. Det hjælper mig til at dække Industriraadet mod de Angreb, det ærede Medlem omtalte, som er ganske ubeføjede, og det vil ogsaa hjælpe den højtærede Justitsminister til at udtale sig i samme Retning, som han gjorde paa det lukkede Møde. Jeg skal kun omtale den Del af Spørgsmaalet, der vedrører Industriraadet, og da tillade mig at fremhæve, at Forholdet var det, at Udførselsforbudet mod Cement, om hvilket Cementfabrikerne androg i Fællesskab, udstedtes i Marts Maaned, og at det egentlig kun ramte Leverancerne til Norge, da man paa det Tidspunkt havde indstillet Udførselen til andre Lande, men derimod ramte hele Udførselen til Norge meget haardt, da Norge den Gang — det var paa en Tid, da man ventede, at Cementfabrikationen skulde kunne oprettholdes og fortsættes — havde købt 120,000 Tdr. Paa Grund af Udførselsforbudet blev altsaa faktisk Kontrakterne med de norske Købere hævet, eller det blev umuliggjort at opfylde dem, og dette var en saa meget større Vanskelighed for Norge, som man der havde stor Mangel paa Cement og meget høje Priser, langt højere Priser end i Danmark. Naar dette var sket, og naar alle disse Kontraktors Opfyldelse var umuliggjort ved Udførselsforbudet, vil enhver kunne indse, at det ikke lod sig gøre at give Udførselstilladelse for et helt nyt Kvantum Cement til en ny Køber, uden at man derved kom til at stille den danske Regering i et yderst uheldigt Lys overfor de skadelidte norske Importører og Forbrugere, der ikke havde faaet den Cement, de havde kontraheret om langt tidligere. Jeg tror, at denne korte Fremstilling maa være tilstrækkelig — den er ikke nødvendig for dette høje Tings Medlemmer, som jo har hørt den tidligere, men jeg er taknemmelig for, at jeg ogsaa har faaet Lejlighed til nu at fremsætte den for Offentligheden.

Det ærede Medlem (Laursen) talte i al Almindelighed om Ringene, om Koncentrationen af Industrien, som noget skadeligt, og det er en Opfattelse, som er ret udbredt, omtrent lige saa udbredt, som den er gal. Koncentrationen i Industrien og andre Fag er et økonomisk Fænomen, som man for det første ikke kommer udenom, og som dernæst alle er med til. Det skulde saaledes